

Let op (!) het proces

Een beknopte
handleiding om niet
mee gesleept te
worden ...

PraxisNetwerk vof

U hebt een vraag ?

Wij zoeken een antwoord in de vorm van :

- Personal coaching
- Opleiding
- Teamcoaching
- Organisatie-advies en begeleiding

Inleiding

Herkent u dit tijdens discussies ?

- Geen win-win denken
- Onderliggende opvattingen worden niet ter discussie gesteld
- Slordig, gehaast, chaotisch
- Kritiek en schuldigen zoeken i.p.v. oplossingen bedenken
- Vertrekken vanuit rampscenario's

Het helpt al om ...

- de startblokken te verzorgen (sfeer, woordgebruik, afgrenzing, definitie van sleutelbegrippen, hoe gaan we met elkaar om ...)
- tussentijdse samenvattingen te geven

En om ...

- vragen rond te stellen, te doen nadenken
- ingenomen standpunten helder te (her)formuleren, en naar onderliggende motieven en belangen te polsen
- geen kritiek op elkaar toe te staan, wel op ideeën
- commitment te vragen voor gemaakte afspraken

Een gereedschapskist

- Ishikawa – probleemanalyse
- Hier en nu : horen, zien, voelen wat er gebeurt
- Gedrag patronen leren zien
- Denkpatronen opsporen
- De juiste vragen stellen
- Zorgvuldige taal en containerbegrippen
- Praten op het juiste niveau
- Invloed verwerven
- Het conflict bezweren

Ziet iedereen het probleem ?

- Grote invloed van de manier waarop een probleem voorgesteld wordt ...de eerste uitspraak als anker ...
- Ga er niet vanuit dat iedereen « het », laat staan hetzelfde probleem ziet. Wat is precies het probleem voor wie ?
- Inventariseer diverse oorzaken/ beïnvloedende factoren van het probleem
- Gebruik een visueel analyse-hulpmiddel

Na drie maal is het een patroon

- Breng het interactiesysteem in beeld.
- Zoek de patronen in interacties en stel deze ter discussie vb. zo gauw inhoud a ter sprake komt gebeurt b , als x iets zegt reageren jullie zo ...
- Maak de groep bewust van een belemmerend interactiepatroon (vb. ander onderwerp aansnijden bij aankomend conflict, veel mopperen, alle schuld op “het beleid” steken, ...) .

Een patroon en een denkpatroon

- Mensen reageren vanuit hun (onbewuste) denkpatronen.
- Denkpatronen over organisaties en posities bepalen de verwachtingen (vb. over onderwijs, de rol van de zorgverlener) en dus ook het gedrag.
- Vertrek vanuit het opgemerkte denkpatroon en laat consequenties inschatten. Reik de groep bewust de keuze aan hoe ze willen verder werken/denken.
- Ingaan op denkpatronen is effectiever dan ingaan op momentane inhoud.

Het hier en nu

- Storingen, irritaties, emoties ... zijn belemmerend en hebben voorrang
- Lees lichaamstaal
- Geef je waarnemingen en hun invloed op je.
- Vraag je af wat niet gezegd/gedaan wordt
- Houd voeling met de **huidige** werkelijkheid (of : zich niet teveel laten leiden door eerdere gebeurtenissen)
- Maak onderscheid tussen wat je weet en wat je meent te weten (uit wandelgangen) of **feiten-interpretaties**
- **emoties kleuren de werkelijkheid**

- Herken de drie B's : **bedoelingen-belangen-bijdragen** en calculeer in dat dit in stilte veel gedrag en opinies bepaalt

Ook bij jezelf ...

- Intuïtie : geeft belangrijke informatie
- Lichamelijk : spanning herkennen
- Emotioneel : ligt de reden bij zichzelf, de ander of de onderlinge relatie ? Contact houden met eigen emoties en definiëren (wat ergert mij zo ...? waarom voel ik me bedreigd ?)
- Mentaal : duidelijk beeld van doelen of valkuilen, ingesteldheid vooraf
- Belang van zelfkennis (zwakke plekken, stokpaardjes, belangen ...)

Invloed verwerven : eerst aansluiten

- Maak de keuze : aanval (= de ander in de verdediging duwen) of verleiding ? Beiden tegelijk werkt niet, ...
- Je impact is het grootst als je de ander tot bondgenoot maakt : eerst « aansluiten » en dan pas sturen !
- Toon eerst interesse voor het standpunt van de ander (= uiting van hun identiteit)
- Echt aansluiten kan pas als je weet wat de ander bezig houdt

Grijp in in je eigen besturingssysteem ...

- Mobiliseer gewenste kenmerken bij jezelf (bereid je voor op gewenste attitude) cfr hoogspringer
- Richt je op wat je wil bereiken, i.p.v. op wat je wil vermijden, cfr motorrijder

Grijp in bij anderen

- Positieve etikettering : compliment versterkt iemands identiteit, kans dat iemand dit wil bevestigen is groot
- Effect is des te groter naarmate men je hoger schat en liever mag

Sympathie als hulpmiddel

Vriendelijkheid helpt

- Details weten over een leerling/groep en ter sprake brengen is krachtig
- Probeer niet te bewijzen hoe goed je je vak verstaat, maar hoe goed je hen verstaat ...

De wet van de wederkerigheid

We hebben de neiging iets terug te doen om de balans terug in evenwicht te brengen

- De eerst-geven-dan-bédelen strategie ...
- een verzoek na een groter verzoek wordt gemakkelijker ingewilligd (tenzij dit compleet onredelijk is)

Two million flies can't be wrong ...

We spiegelen ons aan het gedrag van anderen ...

- Toepassing : bedwingen hooligans door eigen mensen, leerlingen bemiddelen ...
- Gedrag van anderen wordt zeker gevolgd als we geen eigen script hebben (cfr brand in restaurant)
- Kies je ambassadeurs (eigen klasgenoten zijn geloofwaardiger)

consistentie

Iemand neemt verantwoordelijkheid voor bepaald gedrag als hij/zij het gevoel heeft daar zelf voor gekozen te hebben (dus niet onder externe druk) en liefst publiekelijk

- Verlaag de instapdrempel voor een activiteit (we kunnen het terugdraaien ...)
- Laat leerlingen “intekenen” op wenselijk gedrag, vb bij begin discussie

Het motiverende gesprek

- Nodig uit om meer te vertellen i.p.v het negatieve in te dijken
- Vraag om te verduidelijken i.p.v te verdedigen
- Stel vragen tot alles helder is i.p.v te argumenteren
- Haal het positieve uit elke commentaar : zoek naar de kracht achter het negatieve en toets of dit klopt (vb jij wil hiermee je maat niet in discrediet brengen) – hiermee bied je een bondgenootschap aan
- Stort op de emotionele bankrekening van je leerlingen– het verhoogt het vertrouwen (luisteren zonder oordelen, begrijpen, woord houden , letten op details, verwachtingen verduidelijken, zeggen wat je gaat doen en doen wat je gezegd hebt)

De langste weg is vaak de kortste ...

- Verhalen zijn efficiënt als middel om te beïnvloeden (geven geen aanleiding tot tegenargumenteren, identificatie met de personages verhoogt betrokkenheid) cfr soaps
- Als je idee eerst verwerpt en dan de argumentatie geeft wordt naar de argumentatie niet meer geluisterd.
- Toon eerst waar je naartoe wil, in positieve termen

Taal : we zeggen niet wat we willen zeggen ...

- Slechts deel van de informatie die gemakkelijk in woorden te zetten is
- Generalisaties (zonder alle mogelijke voorwaarden en uitzonderingen)
- De goede vragen stellen zet een reflecterend proces in gang !!

Een overzicht

- Ongespecificeerde werkwoorden : bestuderen, helpen, ...
- Ongespecificeerde zelfstandige naamwoorden : ongelukje, mensen, opvoeding ...
- Vergelijkingen en oordelen : xxx wast witter, een goede kandidaat, alle, geen ...
- Moeten, niet mogen, niet kunnen

Overzicht (2)

- twee beweringen worden gekoppeld alsof ze dezelfde betekenis hebben : je hebt het niet naar je zin want je lacht niet mee ...
- Wat in de tijd samen voorkomt hoort niet altijd zo logisch bij elkaar
- Gedachtenlezen : menen te weten wat de ander denkt : hij wil mij pesten
- Oorzaak en gevolg : je maakt me verdrietig (gevoelens horen bij jezelf)

Dreigend conflict ? Inhoud loslaten !

Onderken het meest doeltreffende
communicatieniveau en krijg er
“grip” op :

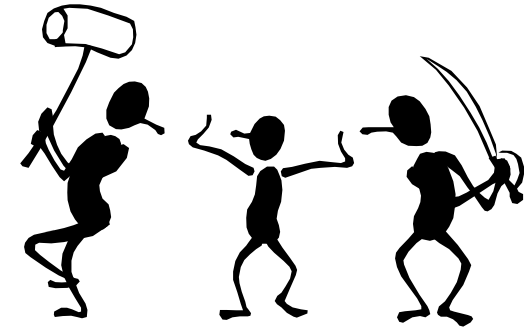
GEVOEL

RELATIE

INHOUD

PROCEDURE

OMGAAN MET MENINGSVERSCHILLEN

- Geen defensieve opmerkingen indien vraagtekens gezet worden bij je voorstel
- Maak denkproces zichtbaar :
veronderstellingen, context, voorbeelden
- Spreek bezorgdheid uit als visies niet overeenstemmen
- Beschouw verschillende visies als delen van een puzzel
- Welke gegevens zouden doen van mening veranderen ?
- Is het probleem in de vorm van een (voorbarige) oplossing gesteld ?

Emoties accepteren :

- Inhoud en relatie scheiden
- Emoties geven doorgaans oprechte informatie
- Emoties eerst ventileren
- Heftige emoties couperen
- Destructief gedrag nooit accepteren : desnoods het gesprek (tijdelijk) stopzetten.

betere communicatie :

- Escaleren vermijden (conflictaanjagers)
- Containerbegrippen herkennen, vragen om specifiek te zijn.
- Niet allerlei wrevels door elkaar
- Herformuleer harde standpunten
- Herken spelletjes

Oplossing genereren

- Onderliggende belangen, angsten, motieven, behoeften ... opsporen
- Partijen kijken samen naar het probleem i.p.v. elkaars visie te bestrijden
- Criteria opstellen voor de oplossing
- Tracht gezichtsverlies te voorkomen
- Standpunt loslaten – horizon verbreden